

Fredag 10. november 1989

Nasjonal **Hva er sant?**

107568

DEBATT

Av Arne Stornes

Så har den eiendommelige «Elverumsfullmakta» igjen komme inn fra mørke. Kjell Fjørtoft har i sin nye bok forkynt at «fullmakta» aldri har eksistert. Fjørtoft er slett ikke den første som har hevdet dette, men straks er NTB ute: Jo da, fullmakta er entydig slått fast av norske historikere og statslærde, Høyesterett og senere storting.

En dristig påstand! Entydigheten og enstemmigheten kan bare opprettholdes ved at seriøs forskning ikke aksepteres.

Ordsiftet om Hambros forskjellige formuleringer på Elverum ble avsluttet av stortingsmann Førre: «Når regjeringen etter Grunnloven har en slik fullmakt, så trenger den ikke en ny.» Denne klare konklusjon er underslått av seriøse historikere. Senere på kvelden ble det imidlertid, etter forslag fra Hambro, gitt en fullmakt, men det var en fullmakt til 8 navngitte menn, som skulle være et rådgivende organ for regjeringen når Stortinget ikke var samlet. Det må være fullstendig galt å hevde at Stortinget enstemmig ga regjeringen en ubegrenset råderett over liv og død, når det uomtvistelig ble gitt en fullmakt til en komité på 8 representanter, 2 fra hvert av de største partiene.

Stortingsmann Wright ga allerede i London justisminister Terje Wold beskjed om det feilaktige at regjeringen i sine provisoriske anordninger henviste til en Elverums-fullmakt. Ja, til og med Hambro mente, ifølge Frede Castbergs dagbok 18.-23. februar 1945, at regjeringen Nygaardsvold i eksil skulle trekkes til ansvar for sin overskridelse av den provisoriske anordningsmyndighet. (Spør i vår nære historie side 68-71).

For øvrig, hadde regjeringen virkelig fått en «generalfullmakt» av Stortinget 9. april, ville det ha vært en grov svikt av utenriksministeren å erklære overfor den tyske utsending dr. Bräuer 10. april at regjeringen Nygaardsvold var villig til å gå av for å komme til en ordning med tyskerne. Det ville jo ha betydd at «fullmakta» hadde blitt overlatt i tyskernes varetekt.

Utenriksminister Koht har så sent som i 1957 gitt klart uttrykk for at noe Elverums-fullmakt har aldri eksistert.

Det må være håp om at de virkelige forhold i det lange løp ikke kan skjules eller forties.

Litteratur: Stornes: Spør i vår nære historie (1988). Sataniske glør (1989).